

Η μετανάστευση στη νεότερη και σύγχρονη εποχή - 6 ECTS

Λίνα Βεντούρα

Σύντομη περιγραφή:

Η κατανόηση του μεταναστευτικού φαινομένου: Τα προβλήματα του παροντισμού και του εθνοκεντρισμού. Η ιστορική και διεθνική προσέγγιση. Μετανάστευση: έννοιες, θεωρίες, περιοδολόγηση, τυπολογίες. Νεότερη και σύγχρονη ιστορία της μετανάστευσης και της διασποράς: Καπιταλισμός και άνισες διεθνείς σχέσεις. Ευρωπαϊκή ηγεμονία και αποικιοκρατία. Εθελούσια μετανάστευση, προσφυγιά, εξαναγκαστική μετακίνηση. Πολυεθντικές αυτοκρατορίες / έθνη-κράτη. Αρχετυπικές, εμπορικές και σύγχρονες διασπορές. Αγροτική έξοδος. Αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση. Διεθνής καταμερισμός εργασίας, εθνικές και τοπικές αγορές εργασίας. Παγκόσμιοι πόλεμοι, διεθνείς και τοπικές συγκρούσεις και προσφυγικά κύματα. Κρατικές πολιτικές για τη μετανάστευση και τους πρόσφυγες. Αποαποικιοποίηση και η διαίρεση Βορρά-Νότου. Η πολιτικοποίηση της μετανάστευσης. Ένταξη / αποκλεισμός. Αναθεώρηση της διχοτομίας αποδημία/μετανάστευση. Αφομοίωση / ενσωμάτωση / διεθνικοί δεσμοί. Οι μετακινήσεις μετά το 1989. Παγκοσμιοποίηση και περιφερειακές μετακινήσεις. Ανατροπές στους διεθνείς συσχετισμούς, ύστερος καπιταλισμός, νέο-αποικιοκρατία και πρόσφατες πληθυσμιακές μετακινήσεις. Διαφοροποίηση των μεταναστεύσεων και μετασχηματισμός του ρόλου των γυναικών στις διεθνείς μετακινήσεις. Προσωρινή μετανάστευση και μετανάστες «χωρίς χαρτιά». Από τις κρατικές στις περιφερειακές και διεθνείς πολιτικές. Η μεταναστευτική βιομηχανία.

Στόχοι μαθήματος:

Η κατανόηση:

- α. των εννοιών κλειδιά και των θεωριών περί μετανάστευσης
- β. των σύνθετων αιτιών των μετακινήσεων και της μεταβολής τους στο χρόνο
- γ. των αλλαγών στα χαρακτηριστικά των αποδημιών και των μετακινούμενων στο χρόνο

- δ. της σημασίας των κρατικών πολιτικών
- ε. της βαρύτητας του χρόνου στις διαδικασίες ενσωμάτωσης

Προσδοκώ μενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Η ικανότητα επισήμανσης και ερμηνείας των σημαντικότερων αλλαγών στην ιστορία των μεταναστεύσεων
- Η ικανότητα συγκριτικής ανάλυσης όψεων του μεταναστευτικού φαινομένου
- Η κατανόηση της ιστορικότητας και της περιπλοκότητας του μεταναστευτικού φαινομένου και της αλλαγής των μεταναστευτικών πολιτικών
- Η κριτική ανάλυση του ρόλου των δομών, των πολιτικών και των στρατηγικών στις διαδικασίες ένταξης των μεταναστών
- Η βαθύτερη κατανόηση των σημερινών πληθυσμιακών μετακινήσεων

Δομή:

7 εβδομαδιαία μαθήματα με παρουσίαση θεματικών από τη διδάσκουσα, κριτική ανάγνωση πηγών και άρθρων, προβολή και σχολιασμό ντοκυμαντέρ, και συζήτηση με τους φοιτητές/τριες

Τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών:

Γραπτή εξέταση.

Οι φοιτητές/τριες που επιθυμούν να εμβαθύνουν στο μάθημα μπορούν, μετά από συνεννόηση με τη διδάσκουσα, να εκπονήσουν εργασία, η οποία -εφόσον είναι προβιβάσιμη- θα ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση κατά 50%.

Βιβλιογραφία:

- Kl. Bade, Migration in European history, Οξφόρδη, Blackwell, 2003.
- R. Baubock, Th. Faist (επιμ.), Diaspora and transnationalism. Concepts, theories and methods, Άμστερνταμ, Amsterdam University Press, 2010.
- St. Castles, M.J. Miller, The age of migration. International population movements in the modern world, Νέα Υόρκη, Λονδίνο, Guilford Press, 21998.
- St. Dufoix, Η διασπορά, Αθήνα, Νήσος, 2010.
- N.L. Green, Οι δρόμοι της μετανάστευσης. Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις, Αθήνα, Σαββάλας, 2004.
- W. Gungwu (επιμ.), Global history and migrations, Boulder Co, Westview, 1997.
- Ch. Harzig, D. Hoerder, D. Gabaccia, What is migration history? Καίμπριτζ, Polity Press, 2009.
- D. Hoerder, Cultures in contact. World migrations in the second millennium, Durham, Λονδίνο, Duke University Press, 2002.
- L. Lucassen, The immigrant threat. The integration of Old and New migrants in Western Europe since 1850, Urbana, Σικάγο, University of Illinois Press, 2005.
- P. Manning, Migration in world history, Νέα Υόρκη, Λονδίνο, Routledge, 2005.
- L.P. Moch, Moving Europeans. Migration in Western Europe since 1650, Bloomington, Indianapolis, Indiana University Press, 1992.
- E. Morawska, A sociology of immigration. (Re)thinking multifaceted America, Νέα Υόρκη, Palgrave Macmillan, 2009.
- S. Sassen, Guests and aliens, Νέα Υόρκη, The New Press, 1999.
- Σ. Σάσσην, Κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009, σ. 190-238.